

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την προστασία του περιβάλλοντος
και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Μέλος των: *International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN)*
European Environmental Bureau (EEB) • Europa Nostra

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1997 • ΕΤΟΣ 25 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 2 • Δρχ. 1

25 ΧΡΟΝΙΑ ΔΡΑΣΗΣ
1972 - 1997

Όπως αναφέρθηκε και στο 1ο τεύχος του έτους αυτού, το 1997 αποτελεί σημαδιακή χρονιά για την Ελληνική Εταιρεία. Σημαδεύει τα 25 χρόνια της ίδρυσής της στην πρώτη της μορφή, ως Αστικής Εταιρείας, από τους Κώστα και Λυδία Καρρά μαζί με τους Γ. Ποταμιάνο, Γ.Π. Λιβανό, Α. Χανδρή και Κουλουγκουνδή. Σύντομο χρονικό της Ε.Ε. εκδόθηκε πρόσφατα και θα αναφερθούμε σε αυτό και στην πανηγυρική εορταστική συνεδρίαση για τα 25 χρόνια στο τέλος του έτους. Είναι χρήσιμο όμως να επισημάνουμε εδώ μερικά γενικά χαρακτηριστικά της παρουσίας της Ε.Ε. στον Ελληνικό χώρο και στα διεθνή δρώμενα περί την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Εχοντας την τιμή να κρατώ με την ψήφο και την επιστοσύνη των μελών της Ελληνικής Εταιρείας, το πηδάλιο του οργανισμού αυτού συνεχώς επί τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, θεωρώ ότι το σημαντικότερο, ίσως, επίτευγμα της Ε.Ε. είναι ότι εξετέλεσε τον βασικό προορισμό της, την διαρκή, δηλαδή, μετάδοση και διάχυση σε όλα τα επίπεδα της Κοινωνίας και Πολιτείας, αξιών, ιδεών και εποικοδομητικών προτάσεων για την προστασία του Περιβάλλοντος και του Πολιτισμού τηρώντας ταυτοχρόνως αρχές και διαδικασίες που δεν είναι ιδιαίτερα συνηθισμένες στην σύγχρονη Ελληνική πραγματικότητα.

* Κατόρθωσε να επιβιώσει και αναπτυχθεί χωρίς μόνιμη οικονομική στήριξη από καμιά συγκεκριμένη πηγή ιδιωτική ή δημόσια. Αυτό της εξασφάλισε απόλυτη αυτονομία και ανεξαρτησία.

* Υπήρξε κριτική τόσο προς κρατικούς όσο και ιδιωτικούς φορείς, προκάλεσε ανασταλτικές αποφάσεις του ΣτΕ ή του ΚΑΣ σε μεγάλη σειρά κρίσιμων υποθέσεων ενώ παράλληλα επεξεργάστηκε πολιτικές και εισηγήθηκε πρακτικά μέτρα, πολλά από τα οποία υιοθετήθηκαν και εφαρμόστηκαν. Στήριξε και βοήθησε την Πολιτεία σε πολλά προγράμματα τόσο στην Ελλάδα όσο και το εξωτερικό.

* Σε καμμία απολύτως περίπτωση δεν έλαβε κομματική χροιά. Στους κόλπους της συγκεντρώνει επώνυμα στελέχη όλου του πολιτικού φάσματος και κρατά με όλα τα κόμματα του Κοινοβουλίου και του Ευρωκοινοβουλίου στενές επαφές και ίσες αποστάσεις.

* Είναι πιθανότατα ο καλύτερα ενημερωμένος ιδιωτικός φορέας επί των διεθνών εξελίξεων πολιτι-

κής περιβάλλοντος, η ίδια ή τα στελέχη της κατέχουν σημαντικές θέσεις και έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο σε διεθνείς οργανισμούς και διασκέψεις, και η εμπειρία αυτή μεταφέρεται στον ελλαδικό χώρο με συστηματικές εισηγήσεις προς το Κράτος και όλους τους σχετικούς επιστημονικούς, παραγωγικούς και διοικητικούς φορείς.

* Παρά την ενεργό συμμετοχή στην Εταιρεία ισχυρών προσωπικοτήτων και ομάδων με ποικίλα ειδικά ενδιαφέροντα και προτεραιότητες, το πρωτότυπο σύστημα αρχαιρεσιών και η πιστή τήρηση των εσωτερικών δημοκρατικών διαδικασιών της επέτρεψαν να λειτουργήσει επί 25 έτη ιδιαίτερα αρμονικά.

* Ο πολυσυλλεκτικός χαρακτήρας της, ο επιστημονικός της προσανατολισμός, η ισορροπία ανάμεσα στις πλέον προοδευτικές προσεγγίσεις και τον σεβασμό στην παράδοση καθώς και ο εκτεταμένος κύκλος των Εταίρων της, στους οποίους συγκαταλέγεται μεγάλο ποσοστό των ελλήνων επιστημόνων και ατόμων που δραστηριοποιούνται στα θέματα περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς, της επιτρέπουν να καλύπτει ευρύτατο φάσμα δραστηριοτήτων χωρίς να χάνει την σε βάθος θεώρηση για τα κύρια θέματα του ενδιαφέροντός της.

Όλα τα παραπάνω επιτρέπουν στην Ελληνική Εταιρεία να διατηρεί φιλικές σχέσεις και να είναι αποδεκτή και σεβαστή από όλους ανεξαιρέτως τους χώρους και οργανώσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό ακόμη και με όσους έχει, ενίοτε, διάσταση απόψεων επί συγκεκριμένων θεμάτων. Η θέση αυτή της επιτρέπει, πολλές φορές, να παίζει ρόλο συντονιστή και να αποτελεί συνδετικό κρίκο ανάμεσα σε ομάδες με μεγάλη απόσταση θέσεων. Ευχαριστόντας θερμά όλους όσους συνετέλεσαν στο έργο αυτό εντός και εκτός της Ελληνικής Εταιρείας, εύχομαι και ελπίζω το εποικοδομητικό πνεύμα της πρώτης εικοσιπενταετίας να κατευθύνει τα βήματά μας και στο μέλλον, ώστε να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε και να προσφέρουμε ταπεινά, αλλά σταθερά και υπεύθυνα, στο μέτρο των δυνάμεών μας, με την συνδρομή Πολιτών και Πολιτείας, για την Προστασία των πολυτιμότερων κεφαλαίων των παιδιών μας και της Πατρίδας μας: του Περιβάλλοντος και του Πολιτισμού.

Καθηγ. Μιχαήλ Ι. Σκούλλος
Πρόεδρος

ΜΟΥΣΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ & ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στις 15 Μαΐου πραγματοποιήθηκε στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών η “Γιορτή για τον Άνθρωπο και το Περιβάλλον” που οργανώθηκε από την Ε.Ε. σε συνεργασία με το MEDASSET, με αφορμή την συμπλήρωση 25 χρόνων από την ίδρυση της Ε.Ε. και 10 από την ίδρυση του MEDASSET. Η εκδήλωση είχε πολύ μεγάλη επιτυχία και την παρακολούθησαν περίπου 2000 άτομα ενώ μεταδόθηκε το ίδιο βράδυ από την ΕΤ1, στην Ελλάδα και σε όλη την Ευρώπη.

Παρουσιάστηκαν τα έργα “Μαθητευόμενος Μάγος” του Paul Dukas, “Κοντσέρτο για τρία πιάνο σε φα μείζονα, Κ. 242” του W. A. Mozart, με σολίστ τους Βίνια Τσόπελα, Ναταλία Μιχαηλίδου και Γιάννη Βακαρέλη, το Μουσικό Παραμύθι “Ο Πέτρος και ο Λύκος, έργο 67”, του Sergei Prokofiev, με αφηγητή τον Λάκη Λαζόπουλο και το έργο “Φαντασία για πιάνο και ορχήστρα, έργο 80” του L.v. Beethoven, με σολίστ στο πιάνο την Βίνια Τσόπελα. Επαιξε η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ και συμμετείχε η Χορωδία της ΕΡΤ υπό την διεύθυνση του Αντώνη Κοντογεωργίου. Την Μουσική Διεύθυνση της παράστασης είχε ο Μαέστρος Angelo Cavallaro.

Στην εισαγωγή που παρουσίασε ο Αλέξης Κωστάλας ακούστηκε το κείμενο του Γ. Ποταμιάνου ο οποίος υπήρξε η ψυχή και ο οργανωτικός νους και υπεύθυνος της όλης εκδήλωσης. “ Σε μια εποχή που όλοι έχουμε γίνει “μαθητευόμενοι μάγοι”, σε μια εποχή που ότι είναι αναπτύξιμο δεν είναι πάντοτε βιώσιμο, σε μια εποχή που δε βοηθάει τον άνθρωπο στην αρμονική συνύπαρξη με το περιβάλλον του, τον συνάνθρωπό του, και -γιατί όχι- τον ίδιο του τον εαυτό, θέλαμε να περάσουμε μηνύματα αγωνίας αλλά και ελπίδας. Πως καλύτερα παρά με την Μουσική. Τη μόνη που δεν μπορεί να πεί ψέματα γιατί εκφράζεται μέσα απο τις αρμονίες της κάθε ψυχής. Ας μην ξεχνάμε πως στην Αρχαία Ελλάδα Μουσική και Ρυθμός ήταν βασικά στοιχεία παιδείας, γιατί περιέχουν το ΗΘΟΣ που εναρμονίζει την φύση του ανθρώπου με το φυσικό του περιβάλλον. “Οι νόμοι της φύσης δεν μπορούν να καταπατηθούν ατιμώρητα” έλεγε ο Αντίφων. Οι Έλληνες είχαν συνειδητοποιήσει την έννοια του Φυσικού, όσο και την έννοια της Ανθρώπινης Φύσης. Φυσικό περιβάλλον - Πολιτιστική Κληρονομιά - Επιστροφή στον Άνθρωπο”.

Μεγάλο τμήμα της επιτυχίας της βραδιάς οφείλεται στην αθρόα προσέλευση μελών και φίλων που εξασφάλισε η Επιτροπή Κυριών υπό την προεδρία και τις ακάματες προσπάθειες της κας Νάντιας Γ. Ποταμιάνου.

Β. Τσόπελα,
Γ. Βακαρέλης,
Α. Cavallaro,
Γ. Ποταμιάνος,
Ν. Μιχαηλίδου
και Μ. Σκούλλος

5 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Το μήνυμα της Ε.Ε. για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος συνοψίζεται στην προστασία των πολυτιμότερων κεφαλαίων της ανθρωπότητας: του περιβάλλοντος και του πολιτισμού. Η προσπάθεια αυτή επικεντρώνεται σε τρία σημεία:

- 1. Στην εφαρμογή ενός νομοθετικού πλαισίου που θα ενσωματώνει περιβαλλοντικά κριτήρια.*
- 2. Στην μετάβαση προς μια Οικονομία που θα λαμβάνει υπ' όψη τα όρια και τους μηχανισμούς του φυσικού περιβάλλοντος και της βιόσφαιρας.*
- 3. Στη συνεχή ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών μέσα απο μια ευρύτερη παιδεία και μια ειδικότερη, κατάλληλη εκπαίδευση.*

Εκδηλώσεις για τον Εορτασμό της 5ης Ιουνίου

* Με την ευκαιρία του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας για το Περιβάλλον, το ΥΠΕΧΩΔΕ διοργάνωσε σε συνεργασία με τον Δήμο

Βουλιαγμένης και με την συμμετοχή των περιβαλλοντικών οργανώσεων την καθιερωμένη πλέον Γιορτή για το Περιβάλλον που φέτος φιλοξενήθηκε στην Πλάζ Βουλιαγμένης μεταξύ 2-5 Ιουνίου. Στη Γιορτή συμμετείχε και η Ελληνική Εταιρεία με το στήσιμο ενός όμορφου περίπτερου στο χώρο της πλάζ και διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού γύρω απο το έργο και τις δράσεις της. Το Σύνθημα της Γιορτής ήταν "Κράτα τη Ζωή στα Χέρια σου" και κεντρικό θέμα ήταν το νερό, το βασικότερο

στοιχείο της φύσης που αποτελεί ταυτόχρονα βιολογικό περιβάλλον και ζωτικό συστατικό των ζώντων οργανισμών, γενεσιουργό και ζωογόνο, και πρέπει να είναι η ουσία κάθε περιβαλλοντικής μέριμνας.

Το υδάτινο περιβάλλον είναι ο ζωτικότερος και χρησιμότερος φυσικός πό-

ρος, με τη μεγαλύτερη αισθητική διάσταση και ανάλογη συμβολική σημασία και έχουμε υποχρέωση να σεβαστούμε και να προστατεύσουμε όλοι μας. Δυστυχώς σήμερα το νερό θεωρείται και πλέον είναι αγαθό εν ανεπαρκεία και θα

πρέπει να αντιμετωπίζεται απο όλους ως τέτοιο σε όλες τις χρήσεις, οικιακές, γεωργικές, βιομηχανικές. Βέβαια η Ελλάδα σε σχέση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες έχει ακόμα επάρκεια νερού

υψηλής ποιότητας και αξίας. Αν όμως δεν ληφθούν μέτρα προστασίας και οικονομίας του πολύτιμου φυσικού αυτού πόρου τότε είναι πιθανόν να αντιμετωπίσουμε σοβαρά προβλήματα στο μέλλον και ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα και στις παραθαλάσσιες και νησιωτικές περιοχές στις περιόδους αιχμής.

Μελέτη της Ε.Ε. για το νερό στην Ελλάδα

Αναφέρουμε εδώ ότι σε συνεργασία με το International Center for Water Studies της Ολλανδίας, στα πλαίσια προγράμματος χρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ε.Ε. εκπόνησε εμπειριστωμένη μελέτη στα αγγλικά (την οποία επιμελήθηκαν οι Μπ. Μαντζάρα και Μ. Σκούλλος), με σκοπό την καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης (απο πλευράς δεδομένων) και εκτίμηση της επάρκειας αποθεμάτων νερού στην Ελλάδα μέχρι το έτος 2021. Έγινε επίσης προσπάθεια υπολογισμού της παροχής -χρήσης του νερού σε τρεις κύριες κατηγορίες καταναλώσεων (γεωργική, οικιακή, βιομηχανική). Αναμένεται μέσα στους επόμενους μήνες να ολοκληρωθεί μια αντίστοιχη έκδοση-περίληψη στα ελληνικά από την Ε.Ε., μετά την ενσωμάτωση και των πιο πρόσφατων στοιχείων που πρόκειται να δημοσιευθούν από το Υπουργείο Βιομηχανίας τις επόμενες εβδομάδες.

* Το Παρίστημα Θεσσαλονίκης συμμετείχε σε δύο εκδηλώσεις για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος. Συμμετείχε στην αντίστοιχη Έκθεση του ΥΠΕΧΩΔΕ στην Πλατεία Αριστοτέλους με θέμα επίσης το νερό, ενώ διοργάνωσε μαζί με άλλες περιβαλλοντικές οργανώσεις της Θεσσαλονίκης συζήτηση με θέμα το 'Περιαστικό Δάσος' στην Πλατεία Αριστοτέλους. (βλ. Νέα από το Παράρτημα)

* Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος, το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και οι Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, διοργάνωσαν την 5η Ιουνίου παρουσίαση του πρόσφατα εκδοθέντος βιβλίου τους με τίτλο "Το Δικαίωμα στο Περιβάλλον: Προσβολές και Προστασία του". Μετά τον εισαγωγικό χαιρετισμό του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ κ. Κ. Λαλιώτη και μήνυμα του Υπ. Παιδείας κ. Γ. Αρσένη, την ειδήλωση χαιρέτησαν επίσης η εκπρόσωπος των ΗΕ και Μίρκα Γόντικα, και ο Διευθυντής του UNEP/MAP κ. L. Chabason. Εγιναν παρουσιάσεις από τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών κ. Α. Ρουπακιά, τον συνταγματολόγο καθηγητή κ. Γ. Παπαδημητρίου, τον καθηγητή του Πολυτεχνείου κ. Θ. Σκουλικίδη και τον δημοσιογράφο κ. Γ.Ε. Διακογιάννη. Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. Καθηγ. Μ. Σκούλλος στην ομιλία του, αναφέρθηκε τόσο στις διαφοροποιήσεις των πηγών και φορέων μεταφοράς των ρυπάνσεων, π.χ. της μεταφοράς μεγάλων ποσοτήτων μετάλλων μέσω της ατμόσφαιρας προς την Μεσόγειο θάλασσα, όσο και στην παγκοσμιοποίηση των προβλημάτων και την εξέλιξη της έννοιας του εορτασμού από το μήνυμα της Στοκχόλμης (5/6/72) "Προστασία Περιβάλλοντος" προς την "αειφορία" που περιέχει ισότιμα και επιτακτικά τις έννοιες της ισότητας (B-N) όσο και της βιωσιμότητας της οικονομίας. Την εκδήλωση συντόνισε η Πρόεδρος του ΙΜΔΑ Καθηγ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, η οποία πήρε την πρωτοβουλία να παρουσιάσει στους παρευρισκόμενους και την Τρίτη Έκδοση του βιβλίου του κ. Σκούλλου, "Χημική Ωκεανογραφία - Μια εισαγωγή στη χημεία του θαλάσσιου περιβάλλοντος", που μόλις κυκλοφόρησε.

ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΦΥΛΕΣ ΑΛΟΓΩΝ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ ΜΕ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΝΑ ΣΩΘΟΥΝ

Την Τετάρτη 9 Απριλίου, η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στα πλαίσια του συνεχούς ενδιαφέροντός της σε θέματα προστασίας της φύσης και των απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών, διοργάνωσε Ημερίδα με Θέμα "Προβολή και Διάσωση των Ελληνικών Φυλών Αλόγων".

Η Ελληνική Εταιρεία στα 25 χρόνια συνεχούς δράσης της έχει πάρα πολλές φορές ασχοληθεί με διάσωση απειλούμενων ειδών, όπως πελεκάνων, φώκιας, βίδρας και πολλών άλλων. Ποτέ όμως στο Παρελθόν συστηματικά με τις ελληνικές φυλές αλόγων. Και όμως ο ίππος είναι ίσως το ζώο που είναι πιό στενά απο κάθε άλλο συνδεδεμένο ταυτόχρονα τόσο με την ελληνική φύση όσο και με την μακραίωνη πολιτιστική μας παράδοση, ιστορία και τέχνη. Σε ελάχιστους άλλους λαούς το άλογο έχει τόσο όμορφα απεικονιστεί σε ζωφόρα αγγεία, νομίσματα και ακόμα μπορεί να βρεί κανείς τόσα πολλά κύρια ονόματα συνδεδεμένα με τον ίππο (Φίλιππος, Ιπποκράτης, Ιππόλυτος).

Και όμως σήμερα τα λίγα ελληνικά άλογα που απομένουν δεν έχουν λόγο για να υπερασπίσουν την ύπαρξη και επιβίωσή τους. Σε μια περίοδο που η προστασία της βιοποικιλότητας αναγνωρίζεται διεθνώς και προστατεύεται με διεθνείς συμβάσεις, σε μια εποχή που "κατασκευάζονται" ενδιαφέροντα και πόλοι έλ-

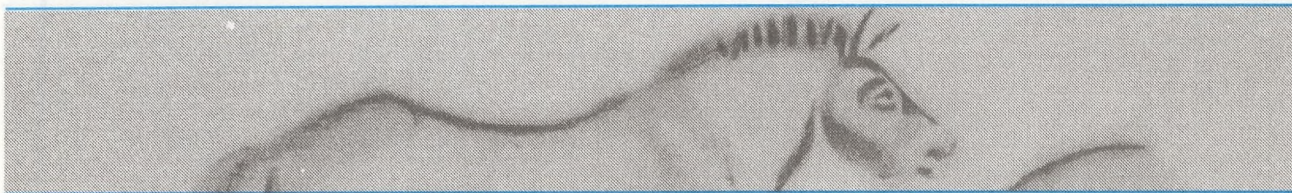
ξης τουρισμού εσωτερικού και εξωτερικού, γύρω απο τον αθλητισμό, την αναψυχή και το περιβάλλον, είναι αδιανόητο να υπάρχουν έξι φυλές ελληνικών αλόγων που να χάνονται την ανατολή της 3ης χιλιετηρίδας. Η ζημιά είναι υλική, πολιτιστική, φυσική και πάνω απο όλα ηθική.

Η Ελληνική Εταιρεία αισθάνθηκε αυτό το ηθικό

βάρος να βοηθήσει να ξεπεράσουμε όλοι μαζί γραφειοκρατικές και οργανωτικές δυσκολίες και για τον λόγο αυτό συγκάλεσε την συνάντηση αυτή στην προετοιμασία της οποίας συνέβαλλαν οι καθηγητές Α. Ζαφράκας και Ι. Μενεγάτος το ζεύγος Α. Μώρου και η Ελληνική Ομοσπονδία Ιππασίας.

Στην διάρκεια της Ημερίδας σχετικές εισηγήσεις παρουσιάστηκαν από τους: Καθηγητή του Αριστοτελείου Παν/μιου Θεσσαλονίκης κ.Α.Ζαφράκα, Επικ. Καθηγητή του Γεωπονικού Παν/μιου Αθηνών κ.Ι.Μενεγάτο, Κτηνίατρο, την εκπρόσωπο του ΥΠ.ΓΕ., κα Ε. Καρκαβέλια, Γεωπόνο, Ζωτέχνη, ενώ σύντομες εισηγήσεις παρουσιάστηκαν από την κα Α.Λεβίδη Γ.Γραμματέα της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ιππασίας και την κ. Μ. Μαρινοπούλου, Πρόεδρο της Φιλίππου Ενώσεως Ελλάδος. Τέλος έγινε παρουσίαση μιας προσπάθειας εκτροφής και διαίωνισης αλόγων ελληνικών φυλών στο Αγρόκτημα ΑΜΦΙΚΑΙΑ, από τον κ. Κ. Μώρο. Τις εργασίες της Ημερίδας συντόνισε ο Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Καθηγ. Μ. Σκούλλος.

Το κυριότερο συμπέρασμα της Ημερίδας ήταν ότι

στην Ελλάδα υπάρχουν ακόμα 6 Ελληνικές Φυλές Αλόγων, της Ηλείας (47), της Μεσσαράς (98), της Πηνειάς (195), της Πίνδου (330) της Θεσσαλίας και της Σκύρου (136), οι οποίες είναι ελάχιστα γνωστές, με εξαίρεση ίσως την φυλή της Σκύρου, τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα. Πέρα από το γεγονός ότι, καθαρά από πλευράς βιοποικιολογίας, κάθε απώλεια είδους πρέπει να θεωρείται στις μέρες μας ανεπίτρεπτη, οι φυλές αυτές αποτελούν για την Ελλάδα σημαντικά στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς, βλ. απεικονίσεις τους σε διάφορες αρχαίες παραστάσεις (μετώπες ναών κ.α.) και αγάλματα, αλλά και δυνατότητα ή πηγή οικονομικού ενδιαφέροντος. Πολλές από τις φυλές αυτές, λόγω του μικρού τους μεγέθους, προσφέρονται για ιππασία παιδιών και πολλές άλλες οικοτουριστικές και αγροτουριστικές δραστηριότητες.

Είναι απολύτως αναγκαίο και εφικτό οι φυλές αυτές να προστατευθούν και να δοθούν κίνητρα για την ουσιαστική ενδυνάμωσή τους.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Κατά την διάρκεια της Ημερίδας διαπιστώθηκε και τονίστηκε από όλους η ανάγκη αναγνώρισης, διάσωσης και προβολής των Ελληνικών Φυλών Αλόγων.

Ένα από τα πρώτα βήματα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η κατάρτιση Μητρώου Αλόγων και Εκτροφέων και η δυνατότητα επιστημονικής πιστοποίησης των υπαρχόντων αλόγων, μέσω ενός φορέα αμερόληπτου και αδιάβλητου που θα αναλάβει τον συντονισμό της εκπόνησης του έργου αυτού, το οποίο απαιτεί συγκεκριμένη τεχνική υποδομή και επιστημονική γνώση.

Παράλληλα πρέπει να δοθούν κίνητρα από την Πολιτεία ή σχετικούς φορείς για την διατήρηση των φυλών και για την αύξηση του αριθμού των ζώων, σε συνδυασμό με την προώθηση ενός ειδικού καθεστώ-

τος προστασίας τους. Ακόμη απαιτείται η εκπόνηση ενός σχεδίου δράσης για την προστασία των ελεύθερων ομάδων των φυλών αυτών που βρίσκουν ακόμα καταφύγιο σε διάφορα μέρη της Ελλάδος (Αίγινος, Δέλτα Αχελώου ποταμού, Ζάκυνθος, Δέλτα Αξιού ποταμού κ.α.) σε συνεργασία με όλους τους αρμόδιους φορείς. Είναι ιδιαίτερα σημαντική η διατήρηση των αγελαίων ομάδων αλόγων που υπάρχουν σήμερα και σ' αυτό θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα, με στόχο οι ομάδες αυτές να δημιουργήσουν τον πυρήνα για την εξασφάλιση της in situ προστασίας, και διατήρησης αυτού του τόσο πολύτιμου γενητικού υλικού.

Προσφάτως αποφασίστηκε να δίνονται κάποια πολύ μικρά χρηματικά κίνητρα, περίπου 35.000 δρχ. για ένα άλογο το χρόνο, από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την προστασία των αυτοχθόνων ειδών. Αυτό ως αρχή είναι ένα μέτρο ευπρόσδεκτο αλλά πρέπει να γίνουν συντονισμένες ενέργειες προς την ίδια κατεύθυνση για να ενισχυθεί ο θεσμός αυτός και να αυξηθούν τα ποσά που διατίθενται.

Πρέπει να καλλιεργηθεί συστηματικά η ιδέα της χρησιμοποίησης αλόγων ελληνικών φυλών σε διάφορες αγροτουριστικές, γεωργικές και ιππικές δραστηριότητες, όπως είναι ο ιππικός τουρισμός, η εκμάθηση της ιππικής τέχνης στα παιδιά, η χρήση τέτοιων αλόγων στην κινητική αγωγή ατόμων με ειδικές ανάγκες, ειδικοί αγώνες κ.α., δεδομένου επίσης ότι η τιμή τους είναι ιδιαίτερα προσιτή.

Πέραν αυτών όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε και την χρήση των αλόγων για εργασία. Τα άλογα είναι το κατεξοχήν μέσο πρόσβασης σε απότομες πλαγιές για διάφορες υλοτομικές εργασίες, και ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των ορεινών ελληνικών φυλών αλόγων είναι η δύναμή τους.

Παράλληλα πρέπει να διατηρηθούν και τονωθούν οι διάφορες τοπικές εκδηλώσεις, πανηγύρια και εκθέσεις που γίνονται σε διάφορα μέρη της Ελλάδος γιατί βοηθάνε σημαντικά στην διατήρηση των ντό-

πιων φυλών, δίνοντας κίνητρο στους κατοίκους να διατηρούν και να περιποιούνται τα άλογα που τυχόν έχουν, με στόχο την συμμετοχή τους σε τέτοιες εκδηλώσεις (χρηματικά βραβεία, αναγνώριση κλπ.).

Σημαντική και ουσιαστική θα ήταν η συνεισφορά τμήματος των κρατικών εσόδων από τις ιπποδρομίες για την εκπόνηση προγραμμαμάτων σχετικών με την διατήρηση και προστασία των αλόγων των ελληνικών φυλών, τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν και βάση για την αναζήτηση περαιτέρω κοινοτικών χρηματοδοτήσεων.

Η Δημοτική Αστυνομία και ο στρατός θα μπορούσαν να εξετάσουν την δυνατότητα χρησιμοποίησης κατάλληλων τέτοιων αλόγων, ενώ η συστηματική παραγωγή ημιόνων θα μπορούσε να είναι και εμπορικά επωφελής αντί της εισαγωγής που γίνεται σήμερα.

Η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κόσμου γύρω από το θέμα αυτό είναι ένα σημαντικό βήμα και πρέπει να γίνει άμεσα. Μια πρόταση που συζητήθηκε και έγινε δεκτή είναι η έκδοση ενός ενημερωτικού-εκπαιδευτικού βιβλίου για τις ελληνικές φυλές αλόγων με σκοπό την παρουσίαση και καταγραφή του θέματος αυτού και την ευαισθητοποίηση του κόσμου και ιδιαίτερα των παιδιών. Το βιβλίο αυτό θα μπορούσε να μοιραστεί σε σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης με την βοήθεια του Υπουργείου Παιδείας και θα αποτελέσει το κίνητρο για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση παιδιών και εκπαιδευτικών. Τον συντονισμό του εγχειρήματος αυτού προτάθηκε να αναλάβει η Ελληνική Εταιρεία, με την συνεργασία ειδικών επιστημόνων και σχετικών φορέων.

Ιδιαίτερου ειδικού ενδιαφέροντος υπήρξε η ενημέρωση περί των προσπαθειών παραγωγής και εξευγενισμού Ελληνικών Καθαρόαιμων ίππων, με καταγωγή τους αντίστοιχους ίππους της Μεγάλης Βρετανίας, για αγώνες. Το αντικείμενο αυτό αποτελεί κύριο μέλημα της Φιλίππου Ενώσεως Ελλάδος.

Τέλος για την διατήρηση του γενετικού υλικού και

την δυνατότητα διαιώνισης των διαφόρων ειδών, ή για την βελτίωσή τους, οι βιοτεχνολογικές μέθοδοι αναπαραγωγής δίνουν εναλλακτικές δυνατότητες ως ύστατη καταφυγή. Τέτοιες μέθοδοι εφαρμόζονται ήδη πειραματικά στη Γεωπονική σχολή του Α.Π.Θ. από τον καθηγ. Α. Ζαφράκα.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΦΥΛΩΝ ΑΛΟΓΩΝ

Οι ελληνικές φυλές αλόγων κατάγονται από το πόνο των Βαλκανίων, διαμορφώθηκαν δε δύο τύποι ανάλογα με το περιβάλλον που εκτρέφονταν. Ο ορεινός και ο πεδινός τύπος. Ο ορεινός τύπος εξαπλώνεται σε όλη την ορεινή ηπειρωτική και νησιώτικη χώρα και ο πεδινός στις πεδιάδες της Θεσσαλίας, Δυτική Πελοπόννησο, Μακεδονία και Θράκη. Από αυτούς τους δύο τύπους κατάγονται όλες οι φυλές των ελληνικών αλόγων.

ΦΥΛΕΣ ΟΡΕΙΝΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Φυλή Πίνδου

(αριθμεί σήμερα 330 αναγνωρισμένα ζώα):

Αυτή είναι η πλέον αντιπροσωπευτική φυλή ορεινού τύπου. Δεν υπάρχουν ουσιαστικές προσιμίες με ξένες φυλές. Το ύψος ακρωμίας είναι 1,15-1,25μ. Το σώμα είναι στενό, τα καπούλια δεν είναι μυώδη, το κεφάλι είναι λεπτό εκφραστικό, η γραμμή της ράχης ευθεία και οι μηροί εσφιγμένοι. Η χαίτη είναι άφθονοι και η ουρά μακριά. Το άλογο της Πίνδου είναι εξαιρετικά σκληρό και μεγάλης αντοχής, είναι λιτοδίαιτο και έχει σταθερό και σίγουρο βάδισμα. Χρησιμοποιείται για άρση φορτίων, σε ελαφρές γεωργικές εργασίες και για παραγωγή ημιόνων.

2. Φυλή Πηνείας

(έχουν καταγραφεί σήμερα 195 ζώα):

Η φυλή αυτή εκτρέφεται στις ημιορεινές περιοχές της Ηλείας. Έλκει την καταγωγή της από τα αρχαία

ελληνικά άλογα. Η επιλογή των αλόγων της Πηνείας έγινε με κριτήριο τον πλαγιοτροχασμό τους. Το ύψος ακρωμίας είναι 1,25-1,40μ. Η κεφαλή είναι τετράγωνη, η γραμμή της ράχης ευθεία, το στήθος ευρύ και βαθύ, ο τράχηλος και οι γλουτοί μυώδεις, οι μηροί είναι εσφιγμένοι και τα άκρα λεπτά. Ενδέχεται κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας να “βελτιώθηκε” με άλογα αραβικού αίματος. Έχουν νευρική ιδιοσυγκρασία και είναι περιζήτητα για τον βηματισμό τους. Είναι λιτοδίαιτα και μεγάλης αντοχής.

3. Φυλή Μεσσαράς ή Κρήτης

(αριθμεί σήμερα 98 καταγεγραμμένα ζώα):

Είναι η αρχαιότερη φυλή της Ευρώπης. Εκτρεφόταν στην περιοχή της Μεσσαράς, σήμερα εκτρέφεται σε όλη την Κρήτη. Το ύψος ακρωμίας είναι 1,35-1,45μ. Η κεφαλή είναι λεπτή εκφραστική, η μετωπορινική γραμμή ευθεία, το σώμα στενό, η γραμμή της ράχης ευθεία, τα καπούλια αποστρογγυλευμένα, οι μηροί εσφιγμένοι, η κοιλία λαγωνικού η χαίτη άφθονη, η ουρά πολύ μακριά αλλά κόβεται κατά παράδοση σε μικρή ηλικία. Τα άκρα είναι λεπτά και σε σχέση με το σώμα μακριά. Χαρακτηριστικό της φυλής είναι ο πλαγιοτροχασμός. Η φυλή παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με άλογα που εμφανίζονται σε Μινωικές παραστάσεις, αρχαία νομίσματα και γλυπτά.

4. Φυλή της Σκύρου (αριθμεί σήμερα 136 ζώα):

Το πόνυ της Σκύρου είναι από τα μικρότερα πόνυ του κόσμου με ύψος ακρωμίου 0,90-1,10 μ. και θεωρείται καθαρά ελληνική φυλή. Δημιουργήθηκε στο ομώνυμο νησί των Σποράδων, αποτέλεσμα φυσικής επιλογής μέσω των αιώνων στην πτωχή βλάστηση και στις σκληρές συνθήκες διαβίωσης που επέτρεπαν την επιβίωση των πιο μικρόσωμων ζώων. Το σώμα είναι στενό, η κεφαλή μικρή με μικρά αυτιά και εκφραστικά μάτια. Τα πόνυ της Σκύρου είναι ιδανικά για να ιππεύονται από μικρά παιδιά.

ΦΥΛΕΣ ΠΕΔΙΝΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Φυλή της Θεσσαλίας:

Αρχαία ελληνική φυλή. Το ιππικό της Αρχαίας Ελλάδος αποτελείτο από άλογα της φυλής αυτής. Ο Βουκεφάλας ήταν θεσσαλικό άλογο. Το ύψος των αλόγων αυτών είναι 1,25-1,35μ. Η κεφαλή είναι μεγάλη και βαριά, ο λαιμός τριγωνικός, η γραμμή της ράχης ευθεία, η λεκάνη ευρεία αλλά κεκλιμένη. Η χαίτη όρθια και η ουρά άφθονη. Σήμερα αντιπροσωπευτικά ζώα της φυλής αυτής σπανίζουν.

2. Η φυλή Ηλείας ή Ανδραβίδας

(αριθμεί σήμερα 47 ζώα):

Οι εδαφοκλιματολογικές συνθήκες της εύφορης πεδιάδας της Ανδραβίδας, η πείρα των κατοίκων στην εκτροφή αλόγων αλλά κυρίως η αγάπη τους προς αυτά δημιούργησε από τους αρχαιότετους χρόνους το πιο μεγαλόσωμο και ένα από τα ωραιότερα ελληνικά άλογα. Στην Ολυμπία πρωτοξεκίνησαν οι ιπποδρομίες και στην Ηλεία ήταν ο Ξενοφών όταν εκτός των άλλων έγραψε και τα πρώτα συγγράμματα στον κόσμο που αναφέρονται στην εκτροφή και περιποίηση του αλόγου, στον “Ιππαρχικό” και το “Περί Ιππικής Τέχνης”.

Κατά την Φραγκοκρατία που η Ανδραβίδα ήταν η πρωτεύουσα του Μωριά ντόπια άλογα διασταυρώθηκαν με βαριά άλογα των φράγκων ιπποτών ενώ κατά την τουρκοκρατία με ανατολικού τύπου άλογα. Στις αρχές του αιώνα έγιναν αρκετές διασταυρώσεις με αγγλονορμανδικούς επιβήτορες. Παρόλες όμως τις επιδράσεις από άλλες φυλές “Ο ίππος της Ανδραβίδας” διατήρησε πολλά μορφολογικά γνωρίσματα των προγόνων του της αρχαίας εποχής.

Τα άλογα της φυλής αυτής έχουν ύψος 1,50-1,60μ. Η κεφαλή είναι μεγάλη και έχει σχήμα ορθογώνιο, τα αυτιά είναι μεγάλα. Το στήθος είναι ευρύ και βαθύ. Η γραμμή της ράχης είναι ελαφρώς κοίλη. Οι γλουτοί είναι πολύ καλά ανεπτυγμένοι, τα άκρα είναι σχετικά λεπτά.

Γ. Π. ΛΙΒΑΝΟΣ

Η Ελληνική Εταιρεία πένθησε το θάνατο του Γιώργου Π. Λιβανού, ενός απο τα επίλεκτα Ιδρυτικά της Μέλη και Δωρητή. Επι τη αναγγελία του θανάτου του το ΔΣ συνήλθε σε Εκτακτη Συνεδρία και αποφάσισε τα εξής: 1. Να σταλούν συλλυπητήρια στην οικογένεια του εκλιπόντος. 2. Να ακολουθήσουν ο Πρόεδρος και Μέλη την κηδεία του εκλιπόντος. 3. Να κατατεθεί στέφανος στη σωρό του. 4. Να οργανωθεί σε κατάλληλο χρόνο και σε συνεννόηση με την οικογένεια του εκλιπόντος πνευματικό μνημόσυνο. 5. Να κοινοποιηθεί το παρόν πρακτικό της Εκτακτης Ειδικής Συνεδρίας στην οικογένεια του εκλιπόντος. Στην κηδεία του όπου ήσαν παρόντα πολλά μέλη της Ε.Ε., ο Πρόεδρος του ΔΣ καθηγ. Μ. Σκούλλος, εξεφώνησε σύντομο επικήδειο τονίζοντας την προσφορά του εκλιπόντος στον Ελληνικό και Διεθνή περιβαλλοντικό χώρο.

Ο Γιώργος Π. Λιβανός υπήρξε λαμπρό παράδειγμα γνήσιου Έλληνα που δεν γεννήθηκε στην Ελλάδα αλλά την αγάπησε και την υπηρέτησε όσοι λίγοι. Γεννήθηκε στις ΗΠΑ, στην Νέα Ορλεάνη το 1926. Αποφοίτησε απο το Κολλέγιο Αθηνών το 1946. Φοίτησε στο Πανεπιστήμιο Hofstra των ΗΠΑ, στον τομέα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Υπηρέτησε στον Αμερικανικό Στρατό κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο στην Ιαπωνία και την Κορέα. Υπήρξε ιδιαίτερα δραστήριος και αγαπητός στην Ελληνο-Αμερικανική Κοινότητα ως Επίτιμος Πρόεδρος της Χιακής Ομοσπονδίας, ως Μέλος του Συμβουλίου της Αρχιεπισκοπής και Σύμβουλος της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας της Αγίας Τριάδος και μέλος του ΔΣ του Εκκλησιαστικού Ινστιτούτου Ναυτικών της Νέας Υόρκης και της Νέας Υεσσέης. Παντρεμένος με την Φωτεινή Καρρά, επίσης μέλος της Ε.Ε., απέκτησε δύο τέκνα τον Πήτερ και την Μαρίνα.

Ως ιδιαίτερος επιτυχής εφοπλιστής και επιχειρηματίας είχε αποσπάσει την εκτίμηση ελλήνων και ξένων. Πρόεδρος της εταιρίας Seres Shipping Inc. και Σύμβουλος της Εταιρίας Σέρρες Ελληνικά Ναυτιλιακά Επιχειρήσεις στον Πειραιά, δημιούργησε μαζί με τον θείο και τη θεία του τον στόλο του Ομίλου Σέρρες που σήμερα διαθέτει πάνω απο 110 πλοία στα οποία κυματίζει η γαλανόλευκη. Προώθησε την εισαγωγή των πλοίων τύπου mini bulker, των οποίων η αποτελεσματική χρήση αποδείχθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 70 όταν χρησιμοποιήθηκαν απο τα Ηνωμένα Έθνη στο πρόγραμμα ανακούφισης του Μπαγκλαντές απο το λιμό. Σε άμεση σχέση με τις ναυτιλιακές του δραστηριότητες, ήταν μέλος του Συμβουλίου Διευθυντών, της Διοικούσας Επιτροπής, και της Ελληνικής Τεχνικής Επιτροπής του American Bureau of Shipping. Είναι επίσης Διευθυντής του Hellenic Mutual War Risks Association (Bermuda) Limited, του West of England Ship Owners Mutual Insurance Association (Luxembourg), και του Det Norske Veritas (Ελληνική Επιτροπή). Το Μαίο του 1989 εξελέγη Πρόεδρος της BIMCO (Baltic and International Maritime Council). Ήταν ακόμη Μέλος του ΔΣ της Atlantic Bank of New York και της Τράπεζας της Ελλάδος. Έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία και διακρίσεις αλλά ήταν ιδιαίτερα υπερήφανος για το Βραβείο Halert C. Shephard για Επίτευγματα στην Ασφάλεια της Εμπορικής Ναυτιλίας, είχε αναγορευθεί Προσωπικότητα του Seatrade για το 1990, Επίτιμος Διδάκτωρ Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Sophia του Τόκιο και Commendatore της Ιταλικής Δημοκρατίας, του είχε απονεμηθεί το κλειδί της Πόλεως των Αθηνών, το Χρυσό Μετάλλειο του Περιική της Πόλεως των Αθηνών, και είχε αναγορευθεί Επίτιμος Πολίτης της πόλης Hakodate, στο Hokkaido της Ιαπωνίας.

Ο Γ.Π. ΛΙΒΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Με τον χώρο του Περιβάλλοντος ο Γιώργος Λιβανός αρχίζει να ασχολείται επίσημα απο το 1972, όταν ανταποκρινόμενος σε πρόσκληση του Κώστα Καρρά, συμπεριλαμβάνεται στην πεντάδα των ιδρυτών της Ελληνικής Εταιρείας σε χρόνους δύσκολους για την χώρα. Ενισχύει το έργο της Ε.Ε., του Παραρτήματός της στην Ελβετία, της Fondation International pour Sauvegarde du Patrimoine de la Grece. Αργότερα ως μέλος του ΔΣ του International Tankers Pollution Federation επιδεικνύει μεγάλο ενδιαφέρον για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος το οποίο συνέχισε και ως Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Ενωσης Ελλήνων Εφοπλιστών. Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 συλλαμβάνει την ιδέα ιδρύσεως της Ελληνικής Ενωσης Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος (HELMERPA) και ζητά, μεταξύ άλλων, και την συνδρομή της Ε.Ε. και του Προέδρου της Μ. Σκούλλου ως Καθηγητού Χημείας Περιβάλλοντος και Χημικής Ωκεανογραφίας, στην ίδρυσή της το 1982 και στην πορεία της. Γίνεται ο πρώτος Πρόεδρός της και με την βοήθεια άξιων ανθρώπων που συγκεντρώνει κοντά του την δυναμώνει και την καθιερώνει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Στόχος του ήταν να προστατευθεί το περιβάλλον ουσιαστικά και να γίνει αυτό πρωταρχικά απο τους Έλληνες με όπλο το "φιλότιμο". Ηθελε να έχουν οι Έλληνες άλλη μια "πρωτιά". Αφού εξασφάλισε επιτυχή και ομαλή διαδοχή, απεχώρησε απο την Προεδρία αλλά παρακολούθησε το έργο της απο κοντά ως Επίτιμος Πρόεδρος. Οι επαφές του με διεθνείς περιβαλλοντικούς οργανισμούς, όπως το IUCN και το WWF αναπτύχθηκαν και η συμβολή του αναγνωρίστηκε. Καλείται να μετάσχει ως Μέλος του ΔΣ του Διεθνούς WWF και αργότερα ως Πρόεδρος του WWF-Ελλάς.

Μετέχει μαζί με τον Πρόεδρο της Ε.Ε. στο World International Conference of Environmental Management (WICEM) II στο Rotterdam, που προετοίμασε τις θέσεις του επιχειρηματικού κόσμου για την Διάσκεψη του Ρίο (1992), και ήταν μεταξύ αυτών που συνέβαλαν στην Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη που κατέληξε στη γνωστή Εκθεση "Our Common Future" της Bro Harlem Brundtland. Το ενδιαφέρον και η σχέση του με την Ελληνική Εταιρεία δεν σταμάτησαν ποτέ. Συνέβαλε στην αποκατάσταση του κτηρίου της Ε.Ε. στην οδό Τριπόδων 28. Αργότερα ενδιαφέρθηκε ενεργά για την προστασία της Μεσογειακής φώκιας και του Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Βορείων Σποράδων δωρίζοντας το 1993 στο YEN, σε συνδυασμό και με το Εθνικό Πρόγραμμα Προστασίας της Μεσογειακής Φώκιας, δύο ταχύπλοα σκάφη για τον εξοπλισμό του Λιμενικού Σταθμού Αλοννήσου και την ενίσχυση της αποτελεσματικής φύλαξης του Πάρκου. Υπενθυμίζεται ότι ο Γ.Π. Λιβανός είχε εξίσου μεγάλο ενδιαφέρον και για την Πολιτιστική μας κληρονομιά και τις ρίζες του Ελληνισμού. Ενδεικτικά και μόνον αναφέρεται η πρωτοβουλία του και ενίσχυση του βιβλίου που εξεδόθη στις ΗΠΑ για χαρακτηριστικούς τύπους της Ελληνικής Φυσιογνωμίας που βασίστηκε σε αναπαραστάσεις αρχαίων αγγείων. Το ενδιαφέρον του για το σχέδιο της Ε.Ε. για την συμπλήρωση του κτηριακού συγκροτήματος και δημιουργία μόνιμου εκθετηρίου για την προβολή της Ελληνικής Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Δυστυχώς έμελλε να διακοπεί λόγω της ασθένειας και του θανάτου του. Η Ελληνική Εταιρεία που γνωρίζει να τιμά όσους συνέβαλαν ουσιαστικά στην δράση και τους στόχους της έχει αποθανάτισει την μνήμη του Γ.Π. Λιβανού σε δύο μαρμάρινες πλάκες εντοιχισμένες στο κτήριο της οδού Τριπόδων 28.

Αιωνία του η μνήμη.

Διάσκεψη Κορυφής:

Πλανήτης ΓΗ+5

Ειδική Σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για την Εξέταση και Αξιολόγηση της Εφαρμογής της Agenda 21, Νέα Υόρκη, 23-27 Ιουνίου 1997

Βασικό θέμα της Ειδικής αυτής Συνόδου του ΟΗΕ, που αναμένεται να προσελκύσει Αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων, θα αποτελέσουν οι δράσεις που έχουν αναληφθεί παγκοσμίως για την προώθηση της αιεφόρου ή βιώσιμης ανάπτυξης. Η Σύνοδος θα εξετάσει και θα αξιολογήσει την εφαρμογή της Agenda 21 και των άλλων δεσμεύσεων που υιοθετήθηκαν από τη Διάσκεψη του ΟΗΕ για το Περιβάλλον τον Πολιτισμό και την Ανάπτυξη που έγινε στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992.

Η Διάσκεψη της Νέας Υόρκης:

- Θα εκτιμήσει την πρόοδο που έγινε σε παγκόσμιο επίπεδο από την Διάσκεψη του Ρίο μέχρι σήμερα, προς την αιεφόρο ανάπτυξη.

- Θα δείξει ότι η αιεφόρος ανάπτυξη προωθείται όταν δίνεται έμφαση σε επιτυχείς προσπάθειες από μων σε όλο τον κόσμο.

- Θα προσδιορίζει τις αιτίες ως προς το γιατί κάποιιο από τους στόχους που τέθηκαν στο Ρίο δεν επτεύχθησαν και θα προτείνει διορθωτικές κινήσεις.

- Θα δώσει έμφαση σε ειδικά θέματα, όπως η μεταφορά οικονομικών πόρων και τεχνολογίας, τα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης, η χρήση ενέργειας και μεταφορών, η έλλειψη πόσιμου νερού, και θα προσδιορίζει προτεραιότητες για μελλοντικές ενέργειες.

- Θα κάνει έκκληση σε Κυβερνήσεις, Διεθνείς Οργανισμούς και σε σημαντικές ομάδες να ανανεώσουν την δέσμευσή τους για την προώθηση της αιεφόρου ανάπτυξης.

Το 1992, οι εκπρόσωποι των 172 Κυβερνήσεων που συμμετείχαν στην Διάσκεψη Κορυφής στο Ρίο, συμφώνησαν ότι χρειάζονται επείγουσες ενέργειες για

την προώθηση μιας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης με γνώμονα τη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος. Στη Σύνοδο εκείνη υιοθετήθηκαν για πρώτη φορά τρείς Συμβάσεις Πλαίσια. Η AGENDA 21, ένα πρόγραμμα παγκόσμιας δράσης για όλους τους τομείς που συντελούν στην αιεφόρο

ανάπτυξη, η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, μια σειρά από αρχές που καθορίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών και η ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΑΣΗ, που αφορά σε κατευθυντήριες οδηγίες για την βιώσιμη διαχείριση των δασών σε παγκόσμιο επίπεδο.

AGENDA 21 - RIO+5 Forum

Η Agenda 21 ασχολείται με τα σημερινά πιεστικά προβλήματα του περιβάλλοντος και περιλαμβάνει πάνω από 2500 συστάσεις για δράσεις. Στοιχεί στην προετοιμασία του κόσμου για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του επόμενου αιώνα και περιλαμβάνει αναλυτικές προτάσεις στον κοινωνικό και οικονομικό χώρο, όπως μεταξύ άλλων για την καταπολέμηση της φτώχειας, την αλλαγή των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης, για τις δημογραφικές δυναμικές, τη διατήρηση και διαχείριση των φυσικών μας πόρων, για τη προστασία της ατμόσφαιρας, των ωκεανών, της βιοποικιλότητας, για την αποτροπή της αποψίλωσης των δασών και την προώθηση της βιώσιμης γεωργίας. Το 1992 τα Ηνωμένα Έθνη ίδρυσαν την Επιτροπή του ΟΗΕ για την Βιώσιμη Ανάπτυξη που επιβλέπει και καθοδηγεί την εφαρμογή της Agenda 21 και των άλλων δεσμεύσεων του Ρίο.

Η πρώτη εκτίμηση της πορείας εφαρμογής των αρχών της Agenda 21 έγινε και πάλι στο Ρίο μεταξύ 13-19 Μαρτίου, στα πλαίσια Διεθνούς Συνάντησης με τίτλο "RIO+5 From Agenda to Action", που διοργανώθηκε από το Earth Council, και αποτέλεσε το αποκορύφωμα μιας μακράς σειράς συναντήσεων και διεργασιών σε όλο τον κόσμο, με την συμμετοχή 6000 οργανώσεων και την πραγματοποίηση 10 Περιφερειακών Συναντήσεων, τα αποτελέσματα των οποί-

ων παρουσιάστηκαν στο RIO+5 Forum (θυμίζουμε εδώ ότι την Ελληνική Συνάντηση οργάνωσε η Ε.Ε. αρχές Νοεμβρίου 1996). Στην Διεθνή αυτή Συνάντηση μετείχαν εκ μέρους της Ελλάδος, ο Γεν. Διευθυντής Περιβάλλοντος κ. Γ. Βουρνάς και ο Πρόεδρος της Ε.Ε. Μ. Σκούλλος. Στόχοι της Συνάντησης αυτής ήταν μεταξύ άλλων:

- η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρίας γύρω από πρακτικές, εργαλεία και αρχές για δράσεις προς την αειφόρο ανάπτυξη,

- η εκπόνηση προτάσεων και κατάστρωση πρωτοβουλιών για ενδυνάμωση των επίσημων και ανεπίσημων πρακτικών και πολιτικών διαχείρισης και διακυβέρνησης με σκοπό την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης,

- η ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ των πικοίλων ενδιαφερόμενων φορέων σε όλα τα επίπεδα και ιδιαίτερα στα τοπικά και εθνικά συμβούλια για την αειφόρο ανάπτυξη,

- να παράγει συστάσεις-προτροπές για την παγκοσμιοποίηση του θέματος και για τον ρόλο των τοπικών και παγκόσμιων φορέων,

- να ενδυναμώνει την τοπική και εθνική βιωσιμότητα ως μια θετική αντίδραση στις αρνητικές επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης.

Στο RIO+5 Forum πάνω από 450 εκπρόσωποι ποικίλων χώρων, παραγωγικών τάξεων, οργάνωσεων και φορέων δεσμεύτηκαν στην προώθηση νέων δεσμών, συνεργασιών και συμμαχιών και αντάλλαξαν πολύτιμες εμπειρίες, πρακτικές και στρατηγικές γύρω από την αειφόρο ανάπτυξη. Οι εργασίες της Διάσκεψης καλύφθηκαν ευρέως από τον τύπο και τα μέσα ενημέρωσης και ολοκληρώθηκαν φθάνοντας σε μια "πολυεπίπεδη" κοινή αποδοχή συστηματικών πρακτικών προσέγγισης και αντιμετώπισης των θεμάτων κλειδιών για την αειφόρο ανάπτυξη πέρα και πάνω από τρόπους, φορείς, θεσμικά και εθνικά σύνορα.

ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ 1987-1997

Δέκα χρόνια συμβολής στην βελτίωση της διαχείρισης και την προστασία των παραλιακών περιοχών.

Με την ευκαιρία του Ευρωπαϊκού Έτους Περιβάλλοντος το 1987, προωθήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (FEEE) μια δραστηριότητα για την διασφάλιση της σωστής οργάνωσης και διαχείρισης των παραλιών με μεγάλο αριθμό λουομένων. Η δραστηριότητα αυτή είναι η γνωστή εκστρατεία Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης που φέτος συμπληρώνει 10 χρόνια λειτουργίας, με μεγάλη επιτυχία σε 18 χώρες μέλη του FEEE. Σε κάθε χώρα συντονίζεται από τον Εθνικό Χειριστή (ένα μη Κυβερνητικό Φορέα) σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ. Οι Γαλάζιες σημαίες της Ευρώπης είναι ένα βραβείο που δίνεται σε ακτές και μαρίνες που πληρούν τα κριτήρια του προγράμματος. Το γενικό συντονισμό στον Ευρωπαϊκό χώρο έχει η οργάνωση Friluftsrådet-The Danish Outdoor Council, που εδρεύει στην Κοπενχάγη της Δανίας. Οι 18 χώρες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα είναι οι Κύπρος, Βουλγαρία, Ελλάδα, Σλοβενία, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Τουρκία, Αγγλία, Ιρλανδία, Βέλγιο, Γερμανία, Ολλανδία, Δανία, Σουηδία, Φιλανδία, Εσθονία. Στην Ελλάδα Εθνικός Χειριστής του Προγράμματος είναι η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης. Σκοπός του Προγράμματος είναι οι περιοχές που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα να κρατηθούν στα ανώτερα δυνατά επίπεδα καθαριότητας, πολιτισμού, και προστασίας για τους σημερινούς χρήστες αλλά και για τις επόμενες γενεές. Μεγάλη έμφαση δίνεται στην σωστή πληροφόρηση και την διαπαιδαγώγηση του κοινού ώστε να αυξηθεί το αίσθημα της υπευθυνότητας και το ενδιαφέρον των κατοίκων των παραλιακών περιοχών να διαφυλάξουν τους φυσικούς πόρους. Στην Ελλάδα το Πρόγραμμα έχει μια επιτυχημένη ανοδική πορεία αφού την πρώτη χρονιά (1987), συμμετείχε με 6 βραβευμένες ακτές ενώ το 1997, δέκα χρόνια μετά, με 311 ακτές και 5 μαρίνες. Περισσότερες πληροφορίες στην Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Νίκης 24, 10557 Αθήνα, Τηλ.3224944, 3225285.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αποκτά όλο και περισσότερους υποστηρικτές στο χώρο της Μέσης Εκπαίδευσης. Αναφέρουμε εδώ δύο προσπάθειες μαθητικών κοινοτήτων με τις οποίες συνεργάζεται και η Ε.Ε. στέλνοντας υλικό κα. Δεν έχουμε παρά να συγχαρούμε θερμά όλους όσους συμμετείχαν στις όμορφες αυτές προσπάθειες και να ευχηθούμε να έχουν συνέχεια και αποτέλεσμα στην διαμόρφωση της συνείδησης των αυριανών πολιτών.

* Γυμνάσιο Μεγαλόπολης - Σχολ. Έτος 1996-97: "Η Μεγαλόπολη Χθές και Σήμερα". Κατά την διάρκεια της φετινής σχολικής χρονιάς οι μαθητές και οι μαθήτριες του Γυνασίου Μεγαλόπολης υπο την επίβλεψη των καθηγητών Χρήστου Λάζου και Βαγγέλη Αντωνόπουλου, ασχολήθηκαν με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Αποτέλεσμα της προσπάθειας αυτής ήταν η έκδοση ενός τεύχους με εργασίες μαθητών σε θέματα γενικότερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, και κυρίως εργασιών που αφορούν την ευρύτερη περιοχή του σχολείου όπως αυτή παρουσιάζεται γεωγραφικά, ιστορικά κλπ. Επίσης υπάρχουν εργασίες με λαογραφικό περιεχόμενο (ήθη και έθιμα, δημοτικά τραγούδια κλπ.).

* 30 Δημοτικό Σχολείο Κουβαρά, Ε-ΣΤ Τάξη, 1996 -1997: "Η φυλή των Σαβαρούκ και η ζωή τους". Στα πλαίσια προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με τίτλο "Οι άνθρωποι των σπηλαίων" οι μαθητές προετοίμασαν ένα περιοδικό και μια θεατρική παράσταση για την φυλή των Σαβαρούκ και την ζωή τους. Την ευθύνη της οργάνωσης είχε ο κ. Π. Μίσης παίρνοντας το σχετικό ερέθισμα απο την συμμετοχή του στο Σεμινάριο Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας που είχε διοργανώσει με επιτυχία η Ε.Ε. τον περασμένο Δεκέμβριο.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

Η Ελληνική Εταιρεία ανέλαβε και φέτος, για δεύτερη συνεχή χρονιά, να συντάξει την ελληνική έκθεση με θέμα “Εκτίμηση του Εθνικού Προγράμματος για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Μεταβολής, 1997”. Η έκθεση αυτή την οποία επιμελήθηκε η Μυρτώ Κονταξή, θα δημοσιευτεί μαζί με τις εκθέσεις-εκτιμήσεις άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και μη Ευρωπαϊκών όπως η Ιαπωνία, η Αυστραλία, ο Καναδάς και οι ΗΠΑ, τις οποίες συντάσσουν εθνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις για την έκδοση “5th Independent NGO Review of National Climate Plans”. Την έκδοση αυτή συντονίζει το Climate Network Europe και το US Climate Action Network, και έχει στόχο να αποτελέσει ένα από τα “εργαλεία” των Μη Κυβερνητικών Δικτύων για να ασκήσουν πολιτική και πίεση στην επόμενη Διάσκεψη των Μερών (COP-3) που θα συνεδριάσει από 1 ως 12 Δεκεμβρίου 1997 στο Κιότο της Ιαπωνίας, και όπου αναμένεται να υιοθετηθούν νέες δεσμεύσεις από τις ανεπτυγμένες χώρες για μείωση των αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και συνεπώς την κλιματική μεταβολή.

Η Ελλάδα είναι μια από τις χώρες που “εξαιρείται” από την υποχρέωση να μειώσει ή να σταθεροποιήσει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) μέχρι το 2000, του αερίου που είναι κατ’ εξοχήν υπεύθυνο για το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Το 1994 η Ελληνική Κυβέρνηση συνέταξε το Εθνικό Πρόγραμμα για την Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής, σύμφωνα με το οποίο θα αυξηθούν οι εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα κατά 15% μέχρι το 2000 με

μια απόκλιση της τάξης του 3%. Πρέπει να σημειωθεί πως χωρίς ένα τέτοιο πρόγραμμα οι εκπομπές θα αυξάνονταν πολύ περισσότερο από 25%. Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει πολιτικές για όλους τους τομείς που συμβάλλουν στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, όπως είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, οι μεταφορές, η βιομηχανία, ο οικιακός τομέας και γενικότερα όλες οι δραστηριότητες του ενεργειακού τομέα που περιλαμβάνουν καύση ορυκτών καυσίμων. Οσον αφορά τα υπόλοιπα αέρια του θερμοκηπίου (μεθάνιο, υποξείδιο του αζώτου, οξείδια του αζώτου, πτητικές οργανικές ενώσεις, μονοξείδιο του άνθρακα) δεν έχουν τεθεί συγκεκριμένοι στόχοι, αλλά για τα περισσότερα μια μικρή αύξηση αναμένεται μέχρι το 2000.

Το Ελληνικό Εθνικό Πρόγραμμα για την Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής έρχεται σε αντίθεση με την ενεργειακή πολιτική της Ελλάδας σε τρία κυρίως σημεία: α) Στην εντατική χρήση των φυσικών πόρων και ιδίως των αποθεμάτων λιγνίτη, ο οποίος εξακολουθεί να αποτελεί το κύριο καύσιμο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, β) στο υψηλό κόστος των επενδύσεων για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, γ) στο υψηλό κόστος των επενδύσεων για μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας. Το υψηλό κόστος οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην απουσία ευρείας εκτάσεως και γενικευμένων ουσιαστικών κινήτρων για την εφαρμογή των δράσεων αυτών. Μια περαιτέρω, δυσκολία, αλλά και πρόκληση για την επιτυχία του Εθνικού αυτού Προγράμματος για την Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής είναι η ανάγκη συνεχούς

παρακολουθήσεως και ελέγχου της εφαρμογής του. Πρέπει να σημειωθεί πως τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σημαντικά ο ενεργειακός τομέας στην Ελλάδα, με την εισαγωγή του φυσικού αερίου στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας, την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με στόχο να συμμετέχουν με ποσοστό 11,1% στο ενεργειακό ισοζύγιο το 2000, καθώς και έργα που αφορούν την ενεργειακή διασύνδεση με τις γειτονικές χώρες (π.χ. αγωγός πετρελαίου που θα ενώνει την Ελλάδα με την Ιταλία). Το ερώτημα είναι σε ποιό βαθμό θα ληφθεί υπόψη το Περιβάλλον στα έργα αυτά ή θα δοθεί προτεραιότητα στην οικονομική "ανάπτυξη", τάση που ήδη διαφαίνεται και δημιουργεί έντονες ανησυχίες τόσο για το φαινόμενο του θερμοκηπίου και την Κλιματική Μεταβολή, όσο και για τις γενικότερες επιπτώσεις στο Περιβάλλον.

ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ URBAN ENVIRONMENT GROUP ΣΤΟ ΕΕΒ - ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟ DG XVI.

Με πρόσκληση του ΕΕΒ, οργανώθηκαν στις Βρυξέλλες στις 7 και 8 Ιουνίου δύο συναντήσεις της ομάδας του ΕΕΒ για Urban Environment, με σκοπό την συζήτηση δύο εκθέσεων που εκδόθηκαν πρόσφατα από τις υπηρεσίες της Κοινότητας.

1. Την έκθεση TOWARDS AN URBAN AGENDA IN THE EUROPEAN UNION, την οποία η Commission την θεωρεί έναυσμα για μια ευρεία συζήτηση των αστικών προβλημάτων. Θα ακολουθήσει διάλογος μεταξύ της Commission, του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Economic & Social Committee, της Committee of the Regions (DG XVI), τις τοπικές αρχές και οργανώσεις κλπ. Τα αποτελέσματα του διαλόγου αυτού θα παρουσιασθούν σε ένα Urban Forum, το οποίο η Commission σκέπτεται να πραγματοποιήσει το 1998.

2. Την έκθεση THE EUROPEAN SPATIAL DEVELOPMENT PERSPECTIVE. Η ετοιμασία της έκθεσης αυτής αποφασίσθηκε από την σύσκεψη Υπουργών στην Liege το 1993 και

πραγματοποιήθηκε από την Committee των Spatial Development (CSD), η οποία σκοπό έχει να φέρνει σε επαφή και συνεργασία τις διοικητικές υπηρεσίες υπεύθυνες για χωροταξικό σχεδιασμό της Ένωσης και της Commission. Στις Συναντήσεις αυτές την Ελληνική Εταιρεία εκπροσώπησε ο Γεν. Γραμματέας κ. Αλέξανδρος Κολλάρος. Σκοπός ήταν να παρουσιασθούν οι πρώτες αντιδράσεις των μελών στην συνάντηση με την Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Υπουργό Περιβάλλοντος της Ολλανδίας κα Margaretta De Boer και την Επίτροπο της DG XVI κα Monika Wulf-Mathies (Γερμανία) που πραγματοποιήθηκε στο NOORDWIJK της Ολλανδίας το απόγευμα της 8ης Ιουνίου. Οι αντιδράσεις αυτές παρουσιάθηκαν προφορικά κατά την παραπάνω συνάντηση από τα μέλη της Urban Group καθώς και με δύο σύντομες εκθέσεις. Πρέπει να σημειωθεί ότι την επομένη και μεθεπομένη της παραπάνω συνάντησης είχε προγραμματισθεί στο NOORDWIJK η συνάντηση των Υπουργών Περιβάλλοντος της Κοινότητας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ Νέο Πρόγραμμα της Ε.Ε.

Η Ε.Ε. αναγνωρίζοντας πως το περιβάλλον και ο πολιτισμός εξαρτώνται άμεσα από την Αγορά και την Οικονομία, έχει αναπτύξει τα τελευταία χρόνια έντονη δραστηριότητα σε προγράμματα που αναπτύσσουν πολιτικές, οικονομικά “εργαλεία” και οικονομικά κίνητρα. Η Ε.Ε. θεωρεί πως η ανάπτυξη τέτοιων προγραμμάτων, καθώς και του διαλόγου με τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους σε θέματα ανάπτυξης είναι δυνατόν να προωθήσει την αλλαγή στις παραγωγικές και καταναλωτικές διαδικασίες της Αγοράς και της Οικονομίας που θα εξασφαλίσουν την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς σε μια δικαιότερη κοινωνία. Στα πλαίσια αυτά και σε συνέχεια επιτυχημένης Ημερίδας που οργάνωσε σε συνεργασία με το University College Dublin (UCD), τον Οκτώβριο του 1995 με θέμα “Οικονομικά Εργαλεία και Προστασία Περιβάλλοντος”, αλλά και πολλές άλλες σχετικές δραστηριότητες η Ε.Ε. συμμετέχει σε νέο πρόγραμμα με τίτλο “Επέκταση της πληροφόρησης στις χώρες συνοχής, γύρω από την χρήση και τις δυνατότητες των Οικονομικών Εργαλείων στην περιβαλλοντική πολιτική και διαχείριση”. Το πρόγραμμα αυτό διάρκειας 18 μηνών, γίνεται υπό τον Συντονισμό του UCD και με την συμμετοχή, εκτός της Ε.Ε., του Τμήματος Περιβαλλοντικών Σπουδών και Μηχανικής του Νέου Πανεπιστημίου της Λισαβώνας και με την συμμετοχή ενός ακόμη φορέα από την Ισπανία. Οσον αφορά στην Ελλάδα, το πρόγραμμα αυτό στοχεύει στον σχολιασμό, κωδικοποίηση και παρουσίαση της σχετικής εμπειρίας και πληροφόρησης και την ευαισθητοποίηση φορέων και πραγόντων γύρω από την χρήση και τις δυνατότητες των οικονομικών εργαλείων για το περιβάλλον. Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού προβλέπεται η έρευνα, προετοιμασία αναπαραγωγή και διακίνηση σχετικού έντυπου υλικού και η οργάνωση ενός Εθνικού Συνεδρίου όπου θα εκπροσωπούνται όλοι οι σχετικοί φορείς.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Απρίλιος- Μαΐος- Ιούνιος 1997

Η νέα Διοικούσα Επιτροπή του Παραρτήματος έχει ως εξής: Ε. Μαρκεσίνη, Πρόεδρος - Α. Βουλγαράκη, Αντιπρόεδρος - Α. Καρούλια, Γραμματέας - Ε. Αρβανιτάκη, Μέλος - Ι. Εμμανουηλίδου, Μέλος Αναπληρωματικά Μέλη: Α. Καλιγιάννη - Π. Καρούλη-Πάνιτς.

Τον Απρίλιο το Παράρτημά μας προσκλήθηκε να πάρει μέρος στην δίμηνη οικολογική έκθεση που διοργάνωσαν, στα πλαίσια των εκδηλώσεων της Θεσσαλονίκης σαν Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, ο Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύου-

σας και το Goethe Institut, με την ονομασία "Σχεδιάζοντας το Περιβάλλον". Στην έκθεση έγινε παρουσίαση οικολογικών προϊόντων και τεχνολογιών Γερμανικών Οίκων και οι τοπικοί περιβαλλοντικοί φορείς κλήθηκαν να παρουσιάσουν το έργο τους ή κάποιο συγκεκριμένο θέμα, με φωτογραφικό και άλλο υλικό όπως και με μια ημερήσια εκδήλωση. Σε χρόνο ρεκόρ, οι κες Ελλη Γεωργιάδου και Πόπη Θεοχαρίδου οργάνωσαν την παρουσία μας στην έκθεση, με θέμα την Οικολογική Δόμηση και με μια επιστημονική Ημερίδα με το ίδιο θέμα, την 17 Μαΐου 1997. Την Ημερίδα έθεσε υπό την αιγίδα του το ΥΠΕΧΩΔΕ και πλαισίωσαν εκλεκτοί επι-

στήμονες, που πρωτοπορούν στον τόπο μας, στον τομέα της οικολογικής δόμησης κτηρίων που προορίζονται για κατοικία ή για δημόσιες χρήσεις. Εμφανή δόθηκε στην κατασκευή κήπων σε δώματα και ακάλυπτους χώρους των κτηρίων, που θα επιτρέψουν την επανάκτηση του πράσινου και την βελτίωση του κλίματος των πόλεων, που η τσιμεντοποίηση έχει πλήξει βάνουσα. Μίλησαν, εκτός από τις κυρίες που προαναφέρθηκαν, η κα Μ. Καραβασίλη (ΥΠΕΧΩΔΕ), η κα Ανδρεαδάκη-Χρονάκη (Επ. Καθ. ΑΠΘ), η κα Αικ. Ευμορφοπούλου (Λεκτ. ΑΠΘ), ο κ. Δ. Μπίκας (Αναπλ. Καθ. ΑΠΘ) και η Ελενα Σταυροπούλου-Καρρά. Επίσης καλέσαμε τους Δήμους Ελευθερίου-Κορδελιού και Σταυρούπολης, που υλοποιούν ήδη τις αρχές της οικολογικής δόμησης σε δημόσια κτήρια, και παρουσίασαν το σχετικό έργο τους, με ομιλητές τους οικείους δημάρχους κ.κ. Ε. Καϊτεζίδη και Σ. Μπαρούτα και τους συνεργάτες τους Δρ. Κ. Ταμουτσέλη, Ν. Αντωνιάδου, Δρ. Ι. Τσαλικίδη, Ι. Βουγιούκα και Καθηγητή Δ. Αραβαντινό. Ακολούθησε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης και προγραμματίστηκε η έκδοση πρακτικών της Ημερίδας.

Εργαστήκαμε μέσα από την Συντονιστική Επιτροπή, που συναπαρτίσαμε μαζί με άλλες οικολογικές ΜΚΟ στην αρχή του 1997, και που ήδη πλαισιώθηκε και από άλλους φορείς. Έτσι στην Συντονιστική Επιτροπή εκπροσωπούνται σήμερα, εκτός από το Παράρτημα Θεσσαλονίκης της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, η ΕΝΩΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ, η ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, η ΟΙΚΟΤΟΠΙΑ και η παιδαγωγική ομάδα της ΒΙΔΡΑ, οι ΝΟΜΙΚΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, Γραφείο Θεσσαλονίκης, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, το ΟΙΚΟ-ΔΡΑΜΑ της Κοινότητας Πεύκων και η ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΧΟΡΤΙΑΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.

Η Συντονιστική Επιτροπή έθεσε σαν μοναδικό στόχο της την περίοδο αυτή, την δημόσια καταγγελία και την πίεση προς τους αρμόδιους διοικητικούς και κυβερνητικούς φορείς, ενάντια στην επαπειλούμενη αλλαγή χρήσης γής μεγάλων δασικών εκτάσεων (δασωμένων και αναδασωτέων) με πρώτα θύματα ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΑ ΔΑΣΗ της πόλης της Θεσσαλονίκης και ειδικά του Πάρκου-Δάσους της (Σέιχ-Σου).

Μετά την Συνέντευξη Τύπου που οργανώσαμε όλοι μαζί την 21η Μαρτίου τ.ε. καταγγέλοντας την επαπειλούμενη οικοπεδοποίηση του δάσους Σείχ-Σου και την δημόσια απάντηση/δήλωση του Υφυπουργού Γεωργίας κ. Γερανίδη ότι προς το παρόν παγώνει το ζήτημα που δεν θεωρήσαμε καθόλου ικανοποιητική, βάλαμε την προστασία των περιαιστικών αλλά και όλων των δασών, σαν μοναδικό θέμα της κοινής μας καμπάνιας, που πραγματοποιήσαμε την Παγκόσμια Ημέρα του Περιβάλλοντος, 5 Ιουνίου. Η καμπάνια έγινε μέσα από τον Τύπο Θεσσαλονίκης και Αθήνας (κάθε μορφή), που, και αν δεν έκανε ευθεία αναφορά στις καταγγελίες μας (πράγμα που χρήζει δημόσιας συζήτησης με το ερώτημα "γιατί τα ΜΜΕ δεν τολμούν ή δεν θέλουν ...", πήρε πληροφορίες από τον πλούσιο φάκελλο που στείλαμε σε κάθε ΜΜΕ και έτσι το πλαίσιο νόμου που ετοιμάζει ο Υπουργός Γεωργίας Κ. Τζουμάκας, έγινε αντικείμενο αναλύσεων και κριτικών από πολλές πλευρές. Ελπίζουμε αυτό να περιορίσει τις αρνητικές διαθέσεις, που δυστυχώς, παρουσιάζονται σαν σωτήριες των δασών μας ... Κορύφωση της καμπάνιας ήταν το χάπενινγκ που πραγματοποίησε η Συντονιστική Επιτροπή την ίδια ημέρα, 5 Ιουνίου, στην πλατεία του Λευκού Πύργου. Με κέφι οι νεαρότεροι έστησαν ένα μικρό δάσος από 60 ψεύτικα δένδρα που έφεραν επιγραφή "ΠΩΛΕΙΤΑΙ" και μεσαικτικό γραφείο πώλησεως δασικών τεμαχίων. Διανεμήθηκαν αφίσσα και ειδικά έντυπα. Τα μικρά παιδιά ζωγράφησαν το δάσος και έπαιξαν παιδαγωγικά παιχνίδια με το ίδιο θέμα.

Η Κατ. Μάλλιου της Συντονιστικής Επιτροπής, σαρκαστικά (αλλά χαριτωμένα προτείνει ... "Αγοράστε".
Πλ. Λευκού Πύργου, 5 Ιουνίου '97.

Παράλληλα, το Παράρτημά μας συμμετείχε με περίπτερο στην οικολογική γιορτή, που οργάνωσε το ΥΠΕΧΩΔΕ με θέμα το ΝΕΡΟ, στην πλατεία Αριστοτέλους. Στην γιορτή κλήθηκαν ΟΤΑ, εκπαιδευτικά ιδρύματα, οικολογικές ΜΚΟ κ.α. Το περίπτερό μας οργάνωσαν οι κες Στ. Αγγελουπούλου, Ε. Αρβανιτάκη, Ζ. Εμμανουηλίδου και Γ. Γκαβανούδη. Το χιουμοριστικό έντυπό μας (κόμικς) για το ΝΕΡΟ, που μεγενθύνουμε και παρουσιάσαμε σαν εφημερίδα τοίχου, είχε μεγάλη απήχηση. Στο περίπτερό μας καλέσαμε και τον Δήμο Πολίχνης, που παρουσίασε το ανασκαφικό έργο που έγινε στην περιοχή Μετέωρα για την αποκάλυψη σειράς Βυζαντινών νερόμυλων.

Ο Δήμος Πολίχνης ζήτησε την συνεργασία μας για την πραγματοποίηση προγράμματος Περιβαλλοντικής Αγωγής στα σχολεία του με θέμα τους νερόμυλους, που έχει την πρόθεση να αναστηλώσει και να αξιοποιήσει. Τα μέλη μας κες Ολγα Απανωμεριτάκη, παιδαγωγός με ειδίκευση στα περιβαλλοντικά θέματα, και Χαρούλα Στεφάνου, αρχαιολόγος (που έχει ήδη εργαστεί πάνω στο θέμα για λογαριασμό του Δήμου) άρχισαν συνεργασία με τα αρμόδια στελέχη του Δήμου Πολίχνης.

Στον Τομέα της Περιβαλλοντικής Αγωγής, η κα Απανωμεριτάκη, με την βοήθεια άλλων μελών μας, συνεχίζει να πραγματοποιεί εισαγωγή των μικρών μαθητών στις βασικές έννοιες για το περιβάλλον και την σημασία του. Τον Απρίλιο έγινε επίσκεψη στο Δημοτικό Σχολείο Ταγαράδων.

Υστερα απο κάποια αδράνεια, που οφείλεται στην αλλαγή Δ.Σ. στον Σύνδεσμο Ιαματικών Πηγών και

Λουτροπόλεων Ελλάδος, επαναλήφθηκαν οι συζητήσεις μεταξύ της Προέδρου μας κας Ε. Μαρκεσίνη και της κας Ιωάννας Στεριώτου και του Γ.Γραμματέα του Σ/σμου κ. Ι. Τσιώτσιου για συνεργασία στον τομέα της ανάδειξης των ιστορικών κτισμάτων των λουτροπόλεων αλλά και του φυσικού τους περιβάλλοντος, που τις περισσότερες φορές είναι εξαιρετικού κάλλους. Ο κ. Γενικός μας προσκάλεσε να εκπροσωπηθούμε στην Συνεδρίαση του Συνδέσμου που θα γίνει τον Σεπτέμβριο στην Πρέβεζα και να ενημερώσουμε τους συνέδρους δημάρχους και κοινοτάρχες για τα βήματα που επιβάλλεται επιστημονικά να γίνουν για την ανάδειξη αλλά και την προστασία της ιστορικότητας και της ομορφιάς των περιοχών τους.

Τέλος, άρχισε να δίνει καρπούς η συνεργασία μας με την Ν.Ε.Λ.Ε. Θεσσαλονίκης για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων της λεκάνης της Μυγδονίας όπου βρίσκεται ο υγροβιότοπος εξαιρετικής σημασίας των λιμνών Κορώνειας και Βόλβης που έχει πολλά οικολογικά προβλήματα. Υπεύθυνοι για την συνεργασία αυτή είναι οι κ.κ. Οικονομίδης, Κ. Τέη και Μ. Χατζημανώλη. Πραγματοποιήθηκαν στις 7/6 ομιλία συζήτηση από τον βιολόγο-ιχθυολόγο Δρ. Γ. Οικονομίδα με θέμα την Μυγδονία, τις εκεί οικονομικές δραστηριότητες και τα περιβαλλοντικά προβλήματα και την 28/6 από τον γεωλόγο κ. Μ. Κατριβάνο με θέμα το νερό και η αξιοποίηση των βροχοπτώσεων. Οι συζητήσεις έγιναν στην Νέα Μάδυτο, ένα όμορφο χωριό, όπου πραγματοποιήθηκε φέτος από τη ΝΕΛΕ το πρώτο μέρος της σειράς μαθημάτων με θέμα "Πολιτισμός και Περιβάλλον στην Μυγδονία, Πηγές Ποιότητας Ζωής". Οι δύο ομιλίες που οργάνωσαν οι κας Αρίστη Δεληγιάννη, μέλος μας και στέλεχος της ΝΕΛΕ και η κα Τέη, ήταν διερευνητικές, το προανάκρουσμα του δεύτερου μέρους της σειράς των μαθημάτων, που αφορά στο Περιβάλλον. Ας σημειωθεί εδώ ότι η ευαισθησία και η αποτελεσματικότητα στους σχεδιασμούς του προέδρου της Κοινότητας Νέας Μαδύτου κ. Βλ. Οχούνου, που αναγνωρίζει την

αξία της επιμόρφωσης των πολιτών και φιλοξενεί τα μαθήματα αυτά στο κοινοτικό κατάστημα του χωριού του αλλά κάνει επίσης πράξη τις οικολογικές αρχές, έχοντας εγκαταστήσει στην Μαδυτό σταθμό φυσικού βιολογικού καθαρισμού των οικιακών λυμάτων. Η απήχηση των ομιλιών αυτών είχε σαν αποτέλεσμα να ζητηθεί από τον Πρόεδρο Βόλβης η επανάληψη των μαθημάτων και στο χωριό του. Αρκετά δε νέα άτομα ζήτησαν την συμπαράστασή μας για να δημιουργήσουν οικολογικές ομάδες στα χωριά τους.

Ο νεαρός μας φίλος Άγις Καρούλης, μπροστά από το έργο του για το νερό (κόμικς με ηρωίδα την γνωστή μας οικολόγο-κέρβερο Μυρσίνη...ετών 7). Πλατεία Αριστοτέλους, οικολογική γιορτή ΥΠΕΧΩΔΕ, 5 Ιουνίου 1997.

Πρέπει λοιπόν να ανασκουμπωθούμε για την Περίοδο 1997-98 που έρχεται, για την ολοκλήρωση των παραπάνω προγραμμάτων όπως και για την έκθεση ζωγραφικής του κ. Κ. Τσιζέκ που αναβλήθηκε λόγω ασθένειας του καλλιτέχνη, αλλά και για να βοηθήσουμε με οργανωτική δουλειά, όπως αναλάβαμε, την μεγάλη έκθεση και συνεδριακή δράση με θέμα την Κοσμική Μεσαιωνική Αρχιτεκτονική στα Βαλκάνια, 1300-1500, και την Διατήρησή της, που θα γίνει αρχές Νοεμβρίου στην Θεσσαλονίκη. Διοργανωτές είναι η "Αίμος" και ο Οργανισμός Π.Π. της Ευρώπης Θεσσαλονίκη 1997. Η έκθεση και το διεθνές συνέδριο, που ήταν ιδέα του καθηγητή S. Curcic και της κας Ευ. Χατζητρυφωφως, έχουν βασικό στόχο να αποπειραθούν "την παρουσίαση μιας ενιαίας άποψης για την αρχιτεκτονική κληρονομιά στα Βαλκάνια ευρύτερα". Πλαισιώνονται ήδη από εκλεκτούς επιστήμονες, που αρκετοί είναι μέλη της Ελληνικής Εταιρείας. Οι ευγενείς φιλοδοξίες των διοργανωτών δεν θα μείνουν εκεί.

Πολύ δουλειά, στενότητα οικονομική. Ηθική μας ικανοποίηση, η όλο και ευρύτερη αφύπνιση των συνανθρώπων μας, η επιθυμία τους να γνωρίσουν και να δράσουν για το ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, φυσικό και ανθρωπογενές. Να το ονομάσουμε αυτό πλάτεμα του οικολογικού κινήματος; Δεν θα ήταν λάθος, πιστεύουμε.

*Καλό καλοκαίρι και
να σκέφτεστε οικολογικά.*

Απονομή του Βραβείου της EUROPA NOSTRA / IBI στο Συγκρότημα "Αρσακείου"

Από αριστερά: Ντ. Λεβέντης, Β. Μποτόπουλος, Κ. Καρράς, Α. Κακλαμάνης, Α. Καλλιγιάς, Γ. Μπαμπινιώτης, Α. Μαγκάκης, Μ. Σκούλλος και Α. Ψαρούδα - Μπενάκη

Η Ελληνική Εταιρεία οργάνωσε στις 10 Απριλίου 1997, την τελετή απονομής του Βραβείου της EUROPA NOSTRA/IBI για την αποκατάσταση του Αρσακείου, στην Αίθουσα Λόγου & Τέχνης στην Στοά του Βιβλίου. Η εκδήλωση τέθηκε υπό την αιγίδα του Προέδρου του ΣτΕ κ. Βασίλειου Μποτόπουλου και του Προέδρου της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας Καθηγητού κ. Γεώργιου Μπαμπινιώτη, οι οποίοι και μίλησαν στην εκδήλωση. Επίσης μίλησαν εκ μέρους της Europa Nostra/IBI τα μέλη της Ε.Ε., κ.κ. Κώστας Καρράς, Αντιπρόεδρος και Ντίνος Λεβέντης Ταμίας, καθώς και ο αρχιτέκτων του έργου κ. Αλέξανδρος Σ. Καλλιγιάς.

Οι ομιλίες των προσκεκλημένων στην εκδήλωση απονομής του βραβείου, θα δημοσιευθούν σε ειδική έκδοση που επιμελείται η Ε.Ε.

Νέο πρόγραμμα της Ελληνικής Εταιρείας για τη Μεσογειακή φώκια.

Το ενδιαφέρον της Ελληνικής Εταιρείας για την προστασία της Μεσογειακής φώκιας παραμένει υψηλό, ιδιαίτερα μετά το επιτυχημένο Εθνικό Πρόγραμμα για την Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας, του οποίου είχε τον συντονισμό όπως και την ευθύνη εκτέλεσης επιμέρους δράσεων. Είναι γνωστό ότι η Μεσογειακή φώκια ως ανώτερο θηλαστικό επηρεάζεται άμεσα από την ποιότητα του περιβάλλοντος στο οποίο ζει. Όπως έδειξε η διεθνής βιβλιογραφία και πρακτική, η ρύπανση των θαλασσών και ιδιαιτέρως από βαρέα μέταλλα, φυτοφάρμακα, κλπ. αποτελεί μια σημαντική απειλή για την επιβίωσή της. Παρ'ολ'αυτά, η γνώση μας για τα επίπεδα ρύπανσης των βιοτόπων της εξακολουθεί να παραμένει περιορισμένη. Η Ελληνική Εταιρεία, με την ευγενική χορηγία της United Distillers και ως τμήμα της διεθνούς πρωτοβουλίας της εταιρίας αυτής με την επωνυμία Water of Life (*), θα προβεί στην μελέτη των φυσικοχημικών παραμέτρων και των επιπέδων ρύπανσης του περιβάλλοντος της Μεσογειακής φώκιας στις Σποράδες. Η δράση περιλαμβάνει προμήθεια και χρήση κατάλληλου εργαστηριακού εξοπλισμού από ομάδα ειδικών επιστημόνων του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στα πλαίσια της δράσης θα γίνουν επιτόπιες μετρήσεις των φυσικών χαρακτηριστικών επιφανειακών και θαλασσίων νερών (π.χ. Θερμοκρασία, Διαλυμένο Οξυγόνο, pH, Αγωγιμότητα-Αλατότητα). Παράλλη-

λα, θα γίνει λήψη δειγμάτων νερού και ενδεχομένως επιφανειακών ιζημάτων που μετά από επιτόπια κατεργασία και συντήρηση θα αναλυθούν σε ειδικό εργαστήριο περιβαλλοντικής χημείας, όπου θα μετρηθούν τα επίπεδα βαρέων μετάλλων (μόλυβδος, χαλκός, κάδμιο, κ.α.) και τοξικών οργανικών ουσιών (PCBs, φυτοφάρμακα, κ.α.) Με βάση τα αποτελέσματα που θα προκύψουν θα γίνει προσδιορισμός και εκτίμηση των πιθανών πηγών ρύπανσης που επηρεάζουν τα οικοσυστήματα της υπό εξέταση περιοχής και ειδικότερα τους βιοτόπους της Μεσογειακής φώκιας με παράλληλη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας για προτάσεις προστασίας. Το πρόγραμμα αυτό αποκτά σήμερα ιδιαίτερη διάσταση και σημασία. Πρόσφατα, το μεγαλύτερο μέρος του σημαντικότερου πληθυσμού της Μεσογειακής φώκιας στις ακτές του Ατλαντικού στα σύνορα Μαρόκου-Μαυριτανίας (εώς πρόσφατα περίπου 300 ζώα), αφανίστηκε πιθανότατα από τοξίνη που προήλθε από την αποσύνθεση θαλάσσιων φυτικών οργανισμών, ενώ παράλληλα εξετάζεται η πιθανότητα προσβολής τους από ιό. Οι ακριβείς λόγοι δεν είναι ακόμα γνωστοί, ενώ σχετική έρευνα είναι σε εξέλιξη. Οποιοι όμως και αν αποδειχθούν οι λόγοι το αποτέλεσμα παραμένει το ίδιο: η φώκια μοναχός γίνεται ακόμα πιο μόνη, αποδεικνύεται πιο ευάλωτη και περιμένει τη δική μας προσπάθεια.

(*) Το Water of Life είναι ο τίτλος μιας παγκόσμιας ανθρωπιστικής και περιβαλλοντικής πρωτοβουλίας της United Distillers, της εταιρείας που παράγει το Johnnie Walker, με δράσεις σε πολλές περιοχές του κόσμου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΑΣΚΑ ΩΣ ΤΗΝ ΚΑΡΑΙΒΙΚΗ ΜΕ ΠΑΡΑΜΥΘΕΝΙΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ CELEBRITY

Όποιο και να είναι το όραμά σας για την φυσική ομορφιά της Αλάσκας ή τις ηλιόλουστες παραλίες της Καραϊβικής, η πραγματικότητα ξεπερνά κάθε φαντασία. Ακριβώς όπως και τα κρουαζιερόπλοια της Celebrity Cruises ξεπερνούν κάθε προσδοκία.

Από την Αλάσκα, της Βερμούδες, τα Καραϊβικά νησιά, το Μεξικό η το Κανάλι του Παναμά, ζήστε τις παραμυθένιες κρουαζιέρες της Celebrity Cruises.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με τον ταξιδιωτικό οργανισμό:

Navigator Travel, Γενικοί
Αντιπρόσωποι της Εταιρείας
Celebrity Cruises, Ακαδημίας 31,
106 72 Αθήνα. Τηλ.: 3609801-3
Fax: 3634271 Telex: 216396NAVI GR

 Celebrity Cruises

ΜΑΙΑΜΙ - ΛΟΝΔΙΝΟ - ΖΥΡΙΧΗ - ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗ - ΓΕΝΟΒΑ - ΠΑΡΙΣΙ - ΜΑΔΡΙΤΗ - ΑΘΗΝΑ

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΕΙΤΕ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΑΣ ΒΟΗΘΩΝΤΑΣ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ

Δεχόμαστε ένα σχετικά περιορισμένο αριθμό διαφημίσεων.
Πληροφορίες και Τιμολόγιο τηλ.: 3225245 fax: 3225240

Παρακαλώ να με γράψετε συνδρομητή του " ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ " σας

ΟΝΟΜΑ..... ΕΠΩΝΥΜΟ.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Τηλ

☐ 5.000 δρχ. ☐ 2.000 δρχ. (για μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Σωματείο μη κερδοσκοπικό
Τριπόδων 28, Πλάκα
105 58 Αθήνα
Τηλ.: 3225245 Fax: 3225240

Ιδιοκτησία ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
Εκδότης: Μ. Σκούλλος

Υπεύθυνοι Εκδόσης:
Β. Λυμπερίδη, Μπ. Μαντζάρα

Τυπώνεται σε 4.000 αντίτυπα

Επιμέλεια Εντύπου, Μοντάζ, Εκτύπωση
ΗΛΕΚΤΡΟΤΥΠ, Θεμιστοκλέους 79, Τηλ. - Fax: 38.22.080

